LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS
DĖL VALSTYBĖS ĮMONIŲ ALYTAUS, KAIŠIADORIŲ, KĖDAINIŲ IR RADVILIŠKIO MIŠKŲ URĖDIJŲ VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTŲ PATVIRTINIMO

2014 m. 04-24 d. Nr. D1-371
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 14 straipsnio 3 dalimi ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 „Dėl Miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 22 punktu:

1. T v i r t i n u pridedamus:

1.1. valstybės įmonės Alytaus miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;

1.2. valstybės įmonės Kaišiadorių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;

1.3. valstybės įmonės Kėdainių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;

1.4. . valstybės įmonės Radviliškio miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą.

2. N u s t a t a u , kad valstybės įmonių Alytaus, Kaišiadorių, Kėdainių ir Radviliškio miškų urėdijų vidinės miškotvarkos projektų originalai saugomi Aplinkos ministerijos Miškų departamento Miškotvarkos ir miško išteklių skyriuje adresu: A. Juozapavičiaus g. 9, Vilnius.

Aplinkos ministras Valentinas Mazuronis

LIETUVOS RESPUBLIKA * APLINKOS MINISTERIJA * DOKUMENTŲ TVARKYMO SKYRIUS

VĮ ALYTAUS MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO SANTRAUKA

Vidinės miškotvarkos projektai – tai miškų ūkio veiklos planai, rengiami visoms valstybinių miškų valdytojų ir privačioms miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei ir skiriami konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas VĮ Alytaus miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems miškams. Pagal jį bus tvarkomi, naudojami ir atkuriami miškai iki 2022 m. gruodžio 31 d. Projektavimas atliktas naudojant 2012 m. valstybinės sklypinės miškų inventorizacijos duomenis.

Miškų inventorizacija atlikta vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 11-10-V „Dėl Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 45-2182), sklypiniu metodu, naudojant aerofotografavimo medžiagą – 2012 m. spektrozonines aerofotonuotraukas ir jų pagrindu sudarytus ortofotografinius žemėlapius. Lauko darbų metu natūroje nustatyta:

- medynų taksaciniai rodikliai (rūšinė sudėtis, amžius, aukštis, skalsumas, tūris ir kt.);
- augaviečių tipai (dirvožemio sąlygos);
- pomiškio ir trako įvairovė;
- miškų sanitarinė būklė.

Taksacija vykdyta sklypais. Atliktas vykdytos miško ūkinės veiklos įvertinimas (pagrindinių neplynų kirtimų, ugdymo kirtimų, miško želdinių) ir numatytos ūkinės priemonės kitam vykmečiui. Taip pat patikslintos saugotinų augalų ir gyvūnų radvietės, gamtos ir kultūros vertybių vietos, aprašyti rekreaciniai įrenginiai.

Svarbiausi VĮ Alytaus miškų urėdijos ūkio tikslai yra miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, visuomenės informavimas apie VĮ miškų urėdijos miškus, jų būklę ir tvarkymą, miškų naudojimo rekreacinėms reikmėms intensyvinimas, racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas, auginamos medienos kokybės gerinimas, miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas, miškų ekosistemų tvarumo užtikrinimas, biologinės įvairovės išsaugojimas ir gausinimas bei miškų sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos gerinimas, ūkininkavimo saugomų teritorijų miškuose reglamentavimas pagal šių teritorijų tikslus bei uždavinius, visuomenės bendrųjų su miškais susijusių reikmių tenkinimas regiono ir šalies lygiu.

Siekiant šių tikslų įgyvendinimo miškotvarkos darbų ir projekto rengimo metu sprendžiami tokie pagrindiniai uždaviniai ir naudojamos tokios priemonės:

miškų išteklių inventorizavimas miškų urėdijos teritorijoje sklypiniu metodu, kiekybinių bei kokybinių miškų našumo, ūkinės bei gamtinės būklės rodiklių nustatymas;

saugomų teritorijų ir gamtos bei kultūros vertybių inventorizavimas miškų urėdijos teritorijoje ir priemonių jų apsaugai numatymas;

miškų ūkio veiklos per praėjusį vykmetį analizė bei įvertinimas;

miškotvarkos projekto, pagal kurį organizuojamas miškų ūkis ir atliekami visi miškų naudojimo, atkūrimo bei miško žemių tvarkymo darbai artimiausią dešimtmetį, parengimas.

VĮ Alytaus miškų urėdijos teritorijoje inventorizuotas bendras visų nuosavybės ir valdymo formų miškų plotas yra 33,0 tūkst. ha, iš kurių 31,2 tūkst. ha sudaro miško žemė, teritorijos miškingumas 23,9 %. VĮ Alytaus miškų urėdijos patikėjimo teise valdomas bendras inventorizuotas plotas yra 33029,6 ha visų nuosavybės ir valdymo formų inventorizuoto ploto, iš jo valstybinės reikšmės miškai sudaro 16588 ha ir kiti miškų urėdijos plotai – 23,6 ha (užstatytos teritorijos, keliai, tvenkiniai ir kt.). VĮ Alytaus miškų urėdijos valdomas miško žemės plotas yra 16371 ha.

VĮ Alytaus miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems miškams parengtas vidinės miškotvarkos projektas pagal 2012 m. gruodžio 12 d. VĮ Alytaus miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto parengimo paslaugų sutartį Nr. F4-71 su VĮ Alytaus miškų urėdija, o kitų

nuosavybės formų miškams pateikti tik suvestiniai inventorizacijos duomenys. Parengtoje kartografinėje medžiagoje yra duomenys apie visų nuosavybės formų miškus.

VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKŲ RODIKLIAI

Visas VĮ Alytaus miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų plotas (16588,3 ha) priskirtas penkiom girininkijoms: Dušnionių, Dzirmiškių, Kalesnykų, Punios, Sudvajų, kuriose plotas svyruoja nuo 2,8 tūkst. ha (Dušnionių girininkija) iki 4,2 tūkst. ha (Punios girininkija). Vidutinis girininkijos plotas yra 3,3 tūkst. ha. Miškai suskirstyti į 432 kvartalų, o kvartalai – į 9246 taksacinį sklypą. Vidutinis kvartalo plotas – 38,4 ha, taksacinio sklypo plotas – 1,8 ha.

Miškai pagal ūkininkavimo tikslus ir pagrindinę funkcinę paskirtį priskirti miškų grupėms ir pogrupiams: rezervatinių, I grupės miškų yra 2,85 (459,1 ha), II grupės ekosistemų apsaugos ir rekreaciniai miškai užima 25,4 % (3891,9 ha), III grupės apsauginiai miškai – 11,0 % (1723,4 ha) ir IV grupės ūkiniai miškai – 60,8 % (9402,8 ha) ploto.

Mišku apaugusi žemė (medynai) sudaro 15453,5ha (93,1 %), 3951,8 ha medynų yra kultūrinės kilmės, nuo bendro inventorizuoto ploto (įveisti sodinant 25,6 %). Neapaugusių mišku plotų yra 322,2 ha (2,0 %) miško žemės ploto, iš jų 219,1 ha kirtavietės, 46,4 ha – miško aikštės, ir 56,7 ha – žuvusių medynų. Ne miško žemės yra 217,5 ha (1,3 % bendro ploto), iš jų pelkių 127,7 ha, trasų (platesnių nei 10 m) 28,1 ha.

Bendras medynų tūris yra 4,45 mln. m^3. Vidutinis medynų tūris hektare – 288 m^3, brandžių medynų – 330 m^3, vidutinis tūrio prieaugis sudaro 7,27 m^3. Vidutinis medynų skalsumas yra 0,74, vidutinis visų medynų amžius – 69 metų.

Vyrauja spygliuočių medynai – pušynai sudaro 34,9 %, eglynai 30,2 % ploto. Tarp minkštųjų lapuočių vyrauja beržynai 9,7 %, juodalksnynai – 8,1 %, drebulynai – 2,3 % ploto. Kietieji lapuočiai (ąžuolai, uosiai) auga 11,5% plote.

Medynai III ir IV grupės miškuose pagal brandumo grupes: jaunuolynai užima 30 % (3370,3ha), pusamžiai – 36 % (3887,0 ha), pribręstantys – 9 % (1041,7 ha) ir brandūs – 25 % (2827,2 ha) ploto.

Vyrauja normalaus drėgnumo (79,4 %), derlingos augavietės. Užmirkusios ir pelkinės augavietės užima 11,6 %, iš jų nusausintos apie 45 % plote.

VĮ Alytaus miškų urėdijos teritorijoje yra Žuvinto biosferos rezervatas, Nemuno kilpų regioninis parkas, šeši valstybiniai draustiniai: Vidzgirio botaninis draustinis, Balkasodžio botaninis, Pivašiūnų geomorfologinis draustinis, Sudvajų geomorfologinis, Sabališkės pedologinis ir Varčios pedologinis draustinis ir vienas savivaldybės draustinis – Ilgininkų botaninis - zoologinis draustinis, esantis Varėnos rajono savivaldybės teritorijoje,bei Gulbinės ornitologinis draustinis, esantis Alytaus mieste. Dzirmiškių, Sudvajų ir Punios girininkijose yra pušies, eglės, ąžuolo ir maumedžio genetiniai draustiniai. Taip pat miškų urėdijos teritorijoje yra biologinę įvairovę saugančios „Natura 2000“ teritorijos – dvi paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) ir penkios vietovės, atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (BAST).

VĮ Alytaus miškų urėdijoje valstybės saugomose teritorijose valstybinės reikšmės miškai sudaro – 3,9 tūkst. ha (23,8 % nuo bendro miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų ploto). „Natura 2000“ teritorijose valstybinės reikšmės miškų yra 2,9 tūkst. ha.

MIŠKO ŪKINĖS VEIKOS 2003–2012 METAIS ANALIZĖ

Atlikta miškotvarkos 2003 m. projekte pateiktų suprojektuotų ūkinių priemonių apimtys 2003–2012 metams ir jų įvykdymo analizė bei įvertinimas. Valstybinių miškų plotas keitėsi, todėl ilgesnio laikotarpio analizei naudoti sąlyginiai dydžiai, daugiau dėmesio skirta paskutinio vykmečio

(2003–2012) duomenų analizei, ją atliekant 33030 ha miško žemės plote. Išvados suformuluotos atlikus valstybinės reikšmės miškų rodiklių analizę, o atskirais atvejais apimant ir visus VĮ Alytaus miškų urėdijos teritorijos administruojamus miškus (miško apsauga, medžioklės ūkis).

Miško plotų kaita. Nuo 1990 metų miškotvarkos iki 2012 m. miškų urėdijos plotas padidėjo apie 11,1 t.ha, prijungiant plotus iš buvusių žemės įmonių, o nuo 2003 m. bendras inventorizuotas plotas padidėjo 923 ha. Valstybinės reikšmės miškų plotas tapo 16588,3 ha. Lyginant 2003 m. duomenis su paskutinės miškotvarkos medžiaga, sumažėjo valstybinės reikšmės miško žemės plotas 160,5 ha, medynų plotas sumažėjo 79,1 ha. Miško žemės plotas padidėjo 94,6 ha tai įvyko dėl dirbamos žemės ir ežerų bei tvenkinių išjungimo iš valstybinės reikšmės miško žemės fondo ir dėl koreguotų valstybinės reikšmės miškų ribų, dėl vykdomos žemės reformos darbų ir vykdomų kadastrinių valstybinės reikšmės miškų matavimų, bei pataisant praeitoje miškotvarkoje padarytus netikslumus. Apie 80 ha kelių, pakeitus jų kategoriją iš miško keliukų į gruntkelius, jie tapo ne miško žeme. Kirtaviečių plotas padidėjo vykdant pagrindinius kirtimus ir iškirtus vėjovartų išverstus medynus (32,1 ha).

Miškų rūšinės sudėties kaita. Spygliuočių medynų plotas 2003-2012 m. sumažėjo 16,6 ha arba 0,16% nuo buvusio jų ploto. Eglynai padidėjo 200,9 ha. Kietųjų lapuočių plotas padidėjo 126 ha, dėl sėkmingo atkūrimo ir savalaikių ugdymo kirtimų, ąžuolynų plotas padidėjo 10 ha. Minkštųjų lapuočių plotas sumažėjo 188,8 ha iš jų drebulynų ir baltalksnynų sumažėjo 81,3 ha. Miškų rūšinės sudėties kaita Alytaus miškų urėdijoje nėra ideali, reikėtų intensyvesnių želdinių ir žėlinių priežiūros darbų ir ugdymo kitrimų.

Miško kirtimų analizė. Visais laikotarpiais miško naudojimas buvo intensyvus. Iš 1 ha mišku apaugusio ploto iškirsta likvidinio tūrio: 2003 – 3,0 m^3 (buvo suprojektuota 3,5 m^3) 2012 m. – 4,3 m3 (projektuota). Kertant žymiai mažiau prieaugio, vyksta tolygus medienos tūrio kaupimas, ypač II ir III grupės miškuose. Per vykmetį valstybinės reikšmės miškuose papildomai sukaupta 0,66 mln. m3 medienos.

Vykdant medienos naudojimą pažymėtina:

2003 m. miškotvarka Alytaus miškų urėdijoje suprojektavo kirtimo apimtis(53,8 tūks. m3) siekiančias metinį medienos prieaugį (70 proc.) iš 1 ha iškertant po 3,5 m3 likvidinio tūrio.

Faktiškai šio projekto galiojimo laikotarpiu vidutiniškai buvo iškertama po 50,9 tūkst. m3 likvidinės medienos (įvykdymas – 94,2%). Pagrindiniai kirtimai pagal tūrį įvykdyti 90,4%. Pagrindiniai kirtimai turėjo sudaryti 65% (įskaitant papildomą pagrindinį kirtimą), tarpiniai – 35% (iš jų ugdymo kirtimai – 31% sanitariniai 63% likvidinio tūrio). Faktiškai tarpiniais kirtimais iškirsta 75% (ugdymo kirtimais 23%). Ugdomieji kirtimai pagal plotą įvykdyti 96%, jaunuolynų ugdymas 101,2% retinimai 87,5%, einamieji kirtimai 87% nuo suprojektuoto ploto.

Medynų struktūra. Esama medynų amžiaus struktūra III – IV miškų grupių medynuose nepalanki tolydiniam medienos naudojimui. Pušynuose jaunuolynai tesudaro 13%, kai eglynuose 54%. Brandžių medynų plotas III ir IV miškų grupių miškuose per vykmetį padidėjo 195,1 ha, pribręstančių medynų plotas III ir IV miškų grupių miškuose sumažėjo 186 ha (15,1%), o IV miškų grupės miškuose pribręstančių medynų sumažėjo 232,9 ha (20,7%).

Medynų tūrio kaita. Brandžių medynų tūris, kaip vienas iš svarbesnių miškininkavimo kokybės rodiklių, kiekvieną vykmetį pastoviai didėjo po 7 - 27% ir per 22 metus padidėjo 1 hektare 61 m^3 arba 26,7%, iš jų paskutiniame vykmetyje 44 m^3 (18%).

Miško atkūrimas. Per vykmetį (2003-2012) plynai iškirsta 1182,3 medynų. Želdinta 70,3 % kirtaviečių, savaime atžėlė 11,2%, dar neatkurtos kirtavietės užima 18,5% ploto. Įveista 1088,5 ha želdinių. Pagal būklę geri želdiniai užima 78,3%, patenkinami –21,6%, blogi – tik 0,1%, žuvę – 0,2%. (2,7 ha). Želdintos rūšys vyrauja 99,8% plote. 1990 –2003 m. gerų želdinių buvo 23%, patenkinamų 69% ir blogų 7%, bei žuvusių 1%. Želdinimo darbų kokybė, palyginus su ankstesniu vykmečiu, aiškiai pagerėjusi. Paliktose atželti kirtavietėse vyrauja atžėlimas juodalksniais (71,1%), beržais (16,2%), spygliuočiais (7,1%). Atžėlę jaunuolynai yra mišrūs, ugdymo kirtimais formuojami tikslinių medžių rūšių medynai.

Miško rekreacija. Gerinant poilsiavimo sąlygas VĮ Alytaus miškų urėdijos miškuose įrengta 24 įvairios paskirties rekreacijos objektų (2 informaciniai ženklai, 1 informacinis centras, 5 poilsiaviečių, 5 atokvėpio vietos, 6 transporto stovėjimo aikštelės, 5 takai ir 1 kt. objektai).

Geriausiai rekreacinė infrastruktūra išvystyta Dzirmiškių ir Punios girininkijose.

Priešgaisrinė apsauga. Miškų urėdijos teritorijoje visų inventorizuotų miškų pirmos degamumo klasės yra 32 %. Valstybinės reikšmės miškuose pavojus kilti gaisrams truputį didesnis. Pirmos degamumo klasės miškų čia yra 36 %, antros – 30 % ir trečios –34 %, nors dedama daug pastangų gaisrų stebėjimo, profilaktinėms ir priešgaisrinės saugos priemonėms per vykmetį kilo 11 (valstybinės reikšmės miškuose 6) gaisrų, gaisru apimtas plotas 12,2 ha. Alytaus miškų urėdijoje 2010 m. įdiegta nauja automatizuota gaisrų stebėjimo sistema.

Miškų sanitarinė būklė. Miškų sanitarinė būklė yra gera, ypač po 2010 m. škvalo padarinių. Nėra didelių medynų plotų, kurie buvo pažeisti, kuriuose prasidėtų medžių džiūvimai ir plistų ligos bei kenkėjai, dėl ko būtini sanitariniai kirtimai. Vykdytos miškų sanitarinės būklės gerinimo priemonės vertinamos teigiamai. Inventorizuota 19,1 tūkst. m^3 sausuolių ir virtėlių (labai maža dalis nuo viso medynų tūrio). Apskaičiuotas natūralus metinis tūrio atkritimas sudaro 6,6 tūkst.m^3, o patvirtinta sanitarinių kirtimų metinė norma 7,5 tūkst.m^3. Miškų urėdijos miškuose išvengta eglių kenkėjų platesnio išplitimo, ir beržų džiūvimo.

Medžioklėtvarka. Medžioklės ūkio rodikliai vertinami prieštaringai, ypač už ilgesnį laikotarpį. Didelis elninių tankumas 1970-1990 metais padarė žymią žalą pušų jaunuolynams, eglynams bei antram eglių ardui, ko pasekmės jaučiasi dabar (medynai nestabilūs, sumažėjo neplynų kirtimų galimybės). 2009 m. elninių žvėrių gausa taip pat žymiai viršija leistiną teritorijos talpą (1,5 karto). Elniniai žvėrys nukandžioja pušų, eglių, ūglius. I ir II amžiaus klasių medynų plotas, kuriame šis pažeidimas galimas sudaro 285,6 ha. Daugiausia nukandžiota pušies ir eglės ūglių. Paskutinių metų pažeidimai nustatyti 3,0 ha. Briedžiai ir taurieji elniai žievę laupo dažniausiai III–V amžiaus klasės medynuose (pušynus I-II amžiaus klasės). Daugiausia pažeista eglės medynų 214,2 ha plote. Jie sudaro 75 proc. nuo pažeidžiamų medynų ploto. Bendras pažeistas plotas 221,8 ha arba 1,4 proc. III–V amžiaus klasių medynų. Daugiausia tai ankstesnio laikotarpio pažeidimai. Paskutiniais metais laupant žievę pažeista 3,0 ha medynų. Labiausiai pažeisti nukandžiojant ūglius taip pat eglynai, kurie visų pažeistų medynų ploto sudaro 51,3 %. Miškų urėdijos valdomuose miškuose bebrai patvenkė 25,8 ha medynų.

Miškų sertifikavimas. VĮ Alytaus miškų urėdijos miškai sertifikuoti 2003 metais. Sertifikatas galiojo 5 metus, iki 2008 m gegužės 14 d. 2008 metais VĮ Alytaus miškų urėdija resertifikuota (naujas sertifikatas galioja nuo 2009 gegužės 19 iki 2014 m gegužės 18 d.) , darbus atliko Miškų priežiūros tarybos FSC (Forest Stewardship Counsil) SGS Polska sp. zo.o – įgalioto SGS QUALIFOR programos atstovo ekspertai. Sertifikuotojo ekspertai kasmet tikrina, kaip vykdomi prisiimti įsipareigojimai. Sertifikavimo tikslas - pasiekti, kad miškai būtų tvarkomi ir naudojami, laikantis tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principų, tai yra, nekenkiant miškų ekologinėms, socialinėms bei ekonominėms funkcijoms, laikantis Europos laukinės gamtos apsaugos konvencijos, Jungtinių Tautų konferencijoje "Aplinka ir plėtra" priimtų pasaulio miškų išsaugojimo principų bei kitų tarptautinių susitarimų miškų išsaugojimo klausimais.

Dabar VĮ Alytaus miškų urėdijos miško produktai yra įteisinti kaip kilę iš miškų, kuriuose ūkininkaujama pagal tarptautinius FSC miškų sertifikavimo principus ir kriterijus, įvertintus nepriklausomų ekspertų.

Vadovaujantis naujai patvirtintu FSC prekinių ženklų naudojimo standartu (FSC-STD-50-001 (V1-0)), VĮ Alytaus miškų urėdija 2010.10.19 pasirašė naują prekinių ženklų naudojimo licenzijos sutartį. VĮ Alytaus MU suteikta teisė naudoti naują FSC prekinį ženklą.

ŪKINIŲ PRIEMONIŲ PROJEKTAS

Miško kirtimai. Pagrindinių miško kirtimų apimtis apskaičiuota vadovaujantis Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1-362 „Dėl Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodikos nustatymo“ (Žin., 2008, Nr. 79-3135), kirtimai išdėstyti teritorijoje vadovaujantis Miško kirtimų taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 14-676). Pagrindinių kirtimų projektas parengtas (2014–2018 m.), po to, aktualizavus duomenų bazę, kirtimai bus suprojektuoti kitiems penkeriems metams (2018–2022 m.).

Ugdymo kirtimų būtinumas nustatytas miško sklypams pagal miškininkystės reikalavimus. Sanitarinių kirtimų apimtis apskaičiuota pagal medynuose (pradedant nuo 45 metų amžiaus) natūraliai iškrentančios medyno tūrio dalies procentą ir koreguojant kirtimo normą pagal miškotvarkos metu nustatytą sausuolių ir virtuolių kiekį.

Metinis medienos naudojimas sudaro 66,4 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Pagrindiniams kirtimams tenka 71 %, ugdymo kirtimams – 18% ir sanitariniams bei kitiems kirtimams 11 % bendro naudojimo.

Pagrindiniai kirtimai II miškų grupės miškuose sudarys 6,6 % ploto. Neplyni kirtimai sudarys 45 % ploto III miškų grupės miškuose ir 23 % ploto IV miškų grupės miškuose. Plynais kirtimais 2015–2018 metais bus iškirsta 549,9 ha, iš jų 93 % ploto IV grupės ūkiniuose miškuose.

PROJEKTUOJAMA METINĖ KIRTIMŲ APIMTIS

1.1. lentelė

Kirtimų rūšys	Metinė apimtis						
	Plotas, ha	tūris tūkst. m^3		likvidinio tūrio % nuo bendro tūrio	likvidinis tūris tūkst. m^3 pagal miškų grupes		
		bendras	likvidinis		II	III	IV
Pagrindiniai kirtimai	172	56,0	46,9	84	1,3	4,5	41,1
Ugdymo kirtimai	429	17,6	11,8	67	2,7	1,1	8,0
Sanitariniai kirtimai	x	9,4	7,5	80	2,4	1,2	3,9
Kiti kirtimai	x	0,3	0,2	70	0,2		
Iš viso	**601**	**83,3**	**66,4**	**82**	**6,6**	**6,8**	**53,0**

Iš 1 ha mišku apaugusio ploto kasmet bus iškertama po 5,4 m^3 bendro arba 4,3 m^3 likvidinės medienos (iš jų pagrindiniais kirtimais 3,0 m^3/ha). Pagal miškų grupes likvidinio tūrio iškertama: II – 1,7, III – 3,9 ir IV – 5,6 m^3/ha. Bendras einamasis medynų tūrio prieaugis – 7,27 m^3/ha. Per pirmą

penkmetį II miškų grupės miškuose projektuojama vidutiniškai iškirsti 28 %, III – 61 %, IV – 99 % bendro prieaugio. Medienos naudojimo procentas nuo viso medienos tūrio – 1,9 %. Kasmet miško kirtimais bus apimama 3,9 % viso medynų ploto.

Potencialiai galimi metiniai energetinės medienos su žieve ištekliai. Ekologiniu požiūriu ne visi potencialūs energetinės medienos ištekliai kirtimuose gali būti panaudoti nepažeidžiant miško ekosistemos. Realūs, galimi paimti iš miško kelmų, šakų ir plonų stiebų kiekiai nustatomi atsižvelgiant į augavietes. Neturtingose augavietėse, siekiant išsaugoti natūralų jų derlingumą, o užmirkusiuose – siekiant kirtimų metu mažiausiai sužaloti dirvožemį, dalis šakų ir plonų stiebų yra paliekami kirtimo vietoje. Energetinės medienos metiniai ištekliai m^3 kertamame plote VĮ Alytaus miškų urėdijoje sudaro iš viso 9710 m^3, iš jų: jaunuolynų ugdymuose – 1507 m^3, retimuose ir einamuosiuose kirtimuose – 3265 m^3 ir iš pagrindinių kirtimų – 4938 m^3. Kirtimo atliekos sudarys apie 12 % nuo suprojektuoto kirsti tūrio. Kirtimo atliekų struktūroje šakos sudarys apie 40 %, malkos 25 %, sausuoliai 13 %, smulkūs stiebai 15 % ir stiebų viršūnės 7 %. Kadangi kelmų panaudojimas galimas tik ateityje, pagrindinę biomasę sudarys šakos ir stiebų viršūnės.

Miško atkūrimas. Miško atkūrimo fondą sudaro 322 ha inventorizuotų neapaugusių mišku plotų (kirtavietės, aikštės, kitos žemės naudmenos) ir 550 ha suprojektuotų 2015–2018 metams plynų kirtimų. Iš viso 872 ha. Želdinti numatoma apie 74 %, paliekama želti – 26 % ploto. Pagal želdomas medžių rūšis apie 68 % sudarys mišrūs želdiniai. Metinė miško želdinimo apimtis pirmam penkmečiui 120 ha. Čia taip pat įvertintas miškingumo didinimo programos (2002 m.) ir ąžuolynų atkūrimo programos (2005 m.) vykdymas. Želdiniai ąžuolo ir mišrūs eglės su ąžuolu sudarys apie 47,3 % viso želdomo ploto.

Miško selekcija ir sėklininkystė. Medynai įvertinti selekciniu požiūriu (I selekcinės grupės medynų yra 7277,4 ha arba 74 %, II selekcinės grupės medynų yra 1405,2 ha arba 14%), pateikta miškų urėdijos sėklinės bazės objektų 565,1 ha, iš jų esamų genetinių draustinių: pušies (395,2 ha), eglės (58,8 ha), ąžuolo (28,5 ha), maumedžio (1,7 ha) charakteristikos , sėklinių medynų pušies, eglės, ąžuolo, juodalksnio, raudonojo ąžuolo, viso 66,4 ha charakteristikos, sėklinės plantacijos (pušies, eglės) – 14,5 ha. Apskaičiuotas sodmenų poreikis metams (apie 549,5 tūkst. vnt.).

Miško apsauga. Apskaičiuota sanitarinių kirtimų apimtis (7,5 tūkst.m^3 likvidinės medienos per metus). Vadovaujantis Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. D1-204 „Dėl Miško sanitarinės apsaugos taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 42-1596), rekomenduotos biologinės, cheminės ir kitos sanitarinės miškų apsaugos priemonės. Chemikalai turi atitikti FSC numatytus reikalavimus.

Priešgaisrinė apsauga. Parengtas priešgaisrinio miškų tvarkymo planas visai miškų teritorijai. Miškai suskirstyti degumo klasėmis. Pirmos degumo klasės miškų yra 36 %, antros degumo klasės – 30 % ir trečios – 34 % ploto. Numatytas kasmetinis mineralizuotų juostų atnaujinimas (apie 150 km per metus), parengtas miškų priešgaisrinių priemonių žemėlapis.

Medžioklėtvarka. Medžioklės plotai suskirstyti medžioklės plotų vienetais. Alytaus miškų urėdijoje vyrauja lapuočiai ir mišrūs lapuočiai su spygliuočiais miškai, jie sudaro apie 39 % bendro miškų urėdijos miškų ploto. Atsižvelgiant į elninių žvėrių gyvenamosios teritorijos rajonavimo principus, tikslinė elninių žvėrių rūšis yra taurusis elnias, antraeilės stirna ir danielius, o nepageidaujama briedis. Apskaičiuotas leistinas žvėrių skaičius – 336 sąlyginiai elniai (11 briedžių ir 169 elnių, stirnų 268 ir 134 danielių). Leistina šernų banda – 369 vnt. Nustatytas minimalus papildomų pašarų kiekis žiemos sąlygomis (90,2), rekomenduojami 30,6 ha pašarinių laukelių yra 64 biotechninių įrenginių. Projektuojamos biotechninės priemonė (517 vnt.) ir želdinių apsaugos priemonės (apie 250 ha ploto.

Miškų sausinimas. Miškų sausinimas ateinančiam vykmečiui pagal techninius projektus nenumatytas. Nenusausintos žemės užima apie 420,5 ha arba 50 % viso hidromelioracinio fondo. Tačiau sausinti tikslinga tik IV miškų grupės miškuose atskirus užmirkusius bei pelkinius sklypus (apie 238,7 ha) arba 57% taikant vietinės melioracijos būdus. Šiame vykmetyje bus reikalinga atlikti esamų griovių priežiūrą maždaug po 70 km kasmet.

Rekreacija ir poilsio organizavimas miškuose. Visoje VĮ Alytaus miškų urėdijos teritorijoje rekreacinių miškų pogrupiams priskirta 1107 ha miškų (3,4 % viso miškų ploto), iš jų 708 ha (4,3

%) valstybinės reikšmės miškuose. Rekreaciniams miškams priskirti miško parkai, rekreaciniai miško sklypai, parkų rekreacinės zonos miškai, miestų miškai. VĮ Alytaus miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems valstybinės reikšmės miškams parengtas rekreacinio sutvarkymo projektas. Įrengti 24 rekreacijos objektai, kurių dalį numatyta atnaujinti. 1000 ha valstybinės reikšmės miško žemei tenka apie 1,5 vnt. rekreacinio objekto. Rekomenduojami įrengti nauji 9 rekreacijos objektai: 1 informacinio ženklo įrengimas, 3 atokvėpio vietos, 1 poilsiavietė, 1 automobilių stovėjimo aikštelė, 2 takai ir 1 kiti objektai. Rekonstruoti numatomi 5 objektai. Rekreacinei miškų vertei padidinti projektuoti kraštovaizdžio formavimo kirtimai (56 ha).

Gamtosauginių priemonių planas. Jį sudaro aiškinamasis raštas ir žemėlapis M1:50 000, girininkijoms M1:20 000. Jame aprašytos saugomos teritorijos, gamtos ir kultūros paveldo objektai, Raudonosios knygos augalų radvietės, paukščių lizdavietės, kertinės miško buveinės, kitos ekologiškai vertingos teritorijos: pušynai, augantys Pa ir Pb augavietėse, natūralios miško pelkės (neapaugusios medynais), mažos miško aikštelės ir laukymės, miško sklypai su pavieniais bioįvairovės medžiais ar senmedžiais. Pateiktas visas kompleksas gamtosauginių miško ūkinių priemonių biologinei įvairovei išsaugoti.

Baigiamojoje projekto dalyje pateiktas projektinių sprendinių ekonominis, ekologinis ir socialinis vertinimas. Suprojektuotos miškų ūkinės priemonės užtikrins tausojantį, daugiatikslį miško naudojimą, palaikantį miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtinių bei kultūros vertybių ir biologinės įvairovės išsaugojimą, taip pat ekonominę naudą.

Esant dabartiniam išlaidų lygiui bei palankioms medienos kainų tendencijoms, miškų urėdija planuojamu laikotarpiu galėtų dirbti pelningai, bendrasis pelningumas siektų 8,5 %, o pelnas prieš apmokestinimą – apie 798 tūkst. Lt. Atsižvelgiant į galimus rinkos pokyčius, šis planuojamas ūkinės veiklos rezultatas gali keistis.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas vadovaujantis tvaraus ir subalansuoto miško ūkio principais, atsižvelgiant į ekologines, ekonomines, socialines miškų funkcijas bei visuomenės reikmes.

Projekto vadovas Kęstutis Martinkevičius

2013 m. gruodžio 10 d.